

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 9 Mayıs 2025
Sayı : 766

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Seçimle Geline Bir Kamu Görevinde Bulunanlar Hakkında Yürütülen Davalarda Kovuşturma Evresindeki Açık Duruşmaların Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Tarafından Yayınlanması Amacıyla Ceza Muhakemesi Kanunu ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.09.05.2025

Murat EMİR
Ankara Milletvekili
Grup Başkanvekili

Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

Ali Mahir BAŞARIR
Mersin Milletvekili
Grup Başkanvekili

GENEL GEREKÇE

Ceza yargılamasının amacı maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır. Bunun gerçekleştirilmesi için yürütülecek yargılamaların, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile güvence altına alınan “kişi hürriyeti ve güvenliği” ve “suç ve cezalara ilişkin esaslara” (m. 38) uygun olması gerekir. Bu husus insan haklarına ilişkin evrensel ilkeler ile belirlenmiştir.

Ceza yargılamasının ve bu süreçte uygulanabilecek koruma tedbirlerinin de lekelenmeme hakkı ve masumiyet karinesi ilkelerine uygun olması gerekir.

Anayasa’nın 141 inci maddesi “Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması” kenar başlığını taşımaktadır. 141 inci maddenin birinci fıkrasına göre, “Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hallerde karar verilebilir.”

141 inci maddenin ikinci fıkrası ise istisna bir hükme yer vermekte, “Küçüklerin yargılanması hakkında kanunla özel hükümler konulur.” ifadesi ile bu konuda kanunla özel hükümlerin konulabileceğini düzenleme altına almaktadır.

Buna göre mahkemelerdeki duruşmalar herkese açıktır, herkes izleyebilir. Kapalı olması istisnai bir durumdur. Nitekim Kanun ile getirilecek sınırlamalar da yine Anayasa’nın 141 inci maddesinde belirtilen ve yalnızca “genel ahlak” ve “kamu güvenliği” olarak sayılan sınırlama sebeplerine uygun olmalıdır.

Türkiye’nin tarafı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6 ıncı Maddesi de, herkesin davasını kamuya açık olarak görülmesini isteme hakkını düzenleme altına almıştır. Bu hükümlerin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’ndaki karşılığı duruşmanın herkese açık olduğunu hüküm altına alan 182 inci Maddedir. Hukuk sistemimiz açısından duruşmanın açıklığı / aleniği kuralken istisnai olarak duruşmanın kapalı yapılabileceği haller yine Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 182/2 ve 185 inci Maddelerinde yer almaktadır.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 183 üncü Maddesi, 180 inci maddenin beşinci fıkrası ile 196 ıncı maddesinin dördüncü fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, adliye binası içerisinde ve duruşma başladıktan sonra duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletlerin kullanılmayacağını düzenlemektedir. Aynı maddeye göre bu yasak adliye binası içerisinde ve dışındaki diğer adlî işlemlerin icrasında da uygulanır.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’ndan önce yürürlükte olan 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nda duruşma salonunda sesli veya görüntülü kayıt veya nakle yönelik bir yasaklama söz konusu değildi. 5271 sayılı Kanun’un hazırlık çalışmaları esnasında duruşma salonlarında sesli ya da görüntülü kayıt yapılmasına ilişkin doktrinde ve uygulamada yapılan eleştirilerden hareketle mevcut düzenleme getirilmiştir.

Bahsi geçen sesli veya görüntülü kayıt veya nakle ilişkin yasakta lekelenmeme hakkı, duruşma salonlarının fiziksel koşulları, muhakemenin taraflarının psikolojisinin etkilenmesi, mahkeme veya hakimin etki altında kalması gibi gerekçeler ileri sürülmektedir.

183'üncü maddeye eklenmesi teklif edilen 2 inci Fıkra ile bu kaygılar gözetilerek aynı maddenin ilk fıkrasındaki hüküm saklı tutulmakla birlikte, kovuşturma evresinde açık duruşmanın ses ya da görüntülü kaydı veya nakline ilişkin olarak sanık, mağdur ve / veya suçtan zarar görenin rızası aranmaktadır. Diğer yandan her türlü suça dair duruşmanın değil seçimle gelinen bir kamu görevinde bulunanlar hakkında yürütülen davaların ses ya da görüntülü kaydı veya nakline olanak sağlanmaktadır. Bu şartların sağlanması durumunda ses ya da görüntülü kayıt veya nakle de ilgili mahkeme tarafından karar verilebilecektir. Maddede yer aldığı biçimde ses ya da görüntülü kayıt veya nakil konusunda ise bu alanda teknolojik imkanları ile en geniş nüfusa ulaşabilecek olan Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu veya belirlenen internet ortamında yayına ilgili mahkeme tarafından karar verilerek yetkilendirilme yoluna gidilmektedir.

Bu Teklifte birlikte vatandaşların seçimlerde oy verdiği ve belli makamlara taşıdığı kamu görevlileri hakkındaki iddiaları ve bunların savunmalarını doğrudan öğrenme imkânına da sahip olacaktır. Böylelikle kamuoyuna çeşitli soruşturmalar ve kovuşturmalarla ilgili yansıyan yanıltıcı bilgilerin de önüne geçilebilecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu Madde ile; sanık, mağdur ve / veya suçtan zarar görenin rızasıyla, kovuşturma evresindeki duruşmanın; Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu veya belirlenen internet ortamında yayına ilgili mahkeme tarafından karar verilmesi düzenlenmektedir. Bu düzenleme ile, her türlü suça dair duruşmanın değil seçimle gelinen bir kamu görevinde bulunanlar hakkında yürütülen davaların ses ya da görüntülü kaydı veya nakline olanak sağlanmaktadır. Ayrıca bu yayınlar için, internet yayınları dahil gereken her türlü teknik imkân ile fiziki altyapının, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile Adalet Bakanlığı tarafından sağlanacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 2- Bu Madde ile; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 183'üncü maddesine eklenen düzenleme çerçevesinde ilgili mahkeme tarafından karar verilen duruşmaların, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından, hiçbir makamın onayı olmaksızın yayınlamasına ilişkin bir düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 3-Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir

**SEÇİMLE GELİNER BİR KAMU GÖREVİNDE BULUNANLAR
HAKKINDA YÜRÜTÜLEN DAVALARDA KOVUŞTURMA
EVRESİNDEKİ AÇIK DURUŞMALARIN TÜRKİYE RADYO VE
TELEVİZYON KURUMU TARAFINDAN YAYINLANMASI
AMACIYLA CEZA MUHAKEMESİ KANUNU VE TÜRKİYE RADYO
VE TELEVİZYON KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 183'üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, kovuşturma evresinde açık duruşmanın, sanık, mağdur ve suçtan zarar görenin talep ve rızasıyla, seçimle gelinen bir kamu görevinde bulunanlar hakkında yürütülen davalarda, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu tarafından veya internet ortamında yayınlanmasına, ilgili mahkeme tarafından karar verilebilir. Bu yayınların yapılması için gerekli her türlü teknik alt yapı ile yayın ortamı Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ve Adalet Bakanlığınca sağlanır.”

MADDE 2- 11/11/1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 21 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 183'üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre ilgili mahkeme tarafından karar verilen yayınlar, Kuruma tahsis edilen ve Türkiye genelinde yayın yapan TV kanallarından birinde, herhangi bir ücret alınmaksızın, başka bir makamın iznine gerek olmaksızın gerçekleştirilir. Bu yayınlara ilişkin esas ve usuller Adalet Bakanlığı ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunca birlikte hazırlanacak protokolle düzenlenir.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

